

Hittestress bij sierfazanten: steeds belangrijker

Warme zomerdagen horen inmiddels ook in Nederland en België steeds vaker bij het normale seizoen. Voor sierfazanten kan dat een flinke uitdaging zijn. Veel soorten kunnen prima tegen kou, maar hebben duidelijk meer moeite met langdurige warmte, felle zon en weinig luchtbeweging.

Daarbij is het goed om te bedenken dat “fazant” een breed begrip is. Sommige soorten komen van nature uit bergachtige of bosrijke gebieden, waar ze gewend zijn aan koelte, schaduw en temperatuurverschillen tussen dag en nacht. In een open volière met veel zon kan de temperatuur veel sneller oplopen dan we denken.

Hittestress ontstaat niet alleen bij extreme temperaturen. Ook een combinatie van warmte, hoge luchtvochtigheid, weinig schaduw en onvoldoende vers drinkwater kan al problemen geven.

Hoe herkent u hittestress?

Let vooral op veranderingen in gedrag. Fazanten laten vaak duidelijk zien wanneer ze het te warm hebben.

Mogelijke signalen zijn:

- hijgen met open snavel
- vleugels iets van het lichaam af houden
- minder bewegen
- minder voeropname
- veel drinken
- zoeken naar schaduw of kale koele plekken
- minder activiteit van hanen
- daling in leg of vruchtbaarheid
- slappere indruk tijdens het warmste deel van de dag

Wanneer vogels overdag duidelijk stilvallen en pas laat in de avond weer actief worden, is dat een signaal dat de volière overdag waarschijnlijk te warm of te weinig beschermt is.

Praktische tips bij warm weer

1. Schaduw is belangrijker dan u denkt

Een klein dakje of één schaduwplek is vaak niet genoeg. De zon draait gedurende de dag, waardoor een plek die in de ochtend koel is, in de middag volledig in de zon kan liggen.

Zorg bij voorkeur voor meerdere schaduwzones:

- natuurlijke schaduw door struiken of bamboe
- schaduwdoek aan de zonzijde
- afdakjes waar ook lucht onderdoor kan
- beplanting die lage dekking geeft

Een goede richtlijn is dat vogels op ieder moment van de dag kunnen kiezen tussen zon, halfschaduw en diepe schaduw.

2. Zet water nooit in de volle zon

Drinkwater warmt snel op. Lauw of vervuild water wordt minder graag opgenomen, terwijl juist wateropname cruciaal is bij warm weer.

Praktische aandachtspunten:

- zet drinkbakken in de schaduw
- ververs water vaker op warme dagen
- gebruik meerdere drinkpunten bij groepen
- voorkom groene aanslag in bakken
- controleer of dominante vogels de toegang niet blokkeren

Bij warm weer is water niet alleen een basisvoorziening, maar een directe veiligheidsmaatregel.

3. Werk niet in de volière op het heetst van de dag

Vangen, controleren, schoonmaken of verplaatsen geeft extra stress. Op warme dagen kan die extra stress net te veel zijn.

Plan werkzaamheden liever:

- vroeg in de ochtend
- later op de avond
- op koelere dagen

Moet u toch ingrijpen, doe het kort en rustig.

4. Denk aan lucht, niet aan tocht

Een benauwde volière is riskant. Tegelijk houden fazanten niet van harde tocht, zeker niet in nachthokken of beschutte hoeken. Het doel is dus niet “wind”, maar frisse lucht.

Let op:

- voldoende ventilatie in nachthokken
- geen volledig afgesloten, warme schuilhokken
- luchtbeweging boven de vogels
- beschutting tegen felle zon zonder alles dicht te maken

Een dicht hok kan op een hete dag veranderen in een oven. Controleer daarom eens met de hand hoe warm het binnen echt aanvoelt.

5. Gebruik sproeien verstandig

Sproeien kan helpen, maar doe het met beleid. Richt liever op beplanting, bodem of dak dan rechtstreeks op de vogels. Vochtige plekken kunnen verkoeling geven, maar blijvend natte bodems zijn ongunstig voor hygiëne.

Goed gebruik:

- beplanting licht natmaken
- schaduwrijke bodem kort verkoelen
- zorgen dat plekken ook weer opdrogen
- niet vlak voor de nacht alles nat maken

Het doel is verkoeling, niet een vochtige, broeierige volière.

6. Geef extra aandacht aan gevoelige soorten

Soorten uit koelere of bergachtige gebieden verdienen extra aandacht tijdens warme dagen. Denk bijvoorbeeld aan tragopanen, monalen en oorfazanten. Deze vogels zoeken van nature vaak beschutte, koelere plekken op.

Bij zulke soorten loont het om de volière meer als “bosrand” dan als open ren in te richten: veel dekking, halfschaduw, koele bodem en voldoende rust.

Kleine zomercheck voor de volière

- Is er schaduw in de ochtend én middag?
- Staat het drinkwater volledig uit de zon?
- Zijn er meerdere drinkpunten?
- Kunnen vogels kiezen tussen open ruimte en beschutting?
- Wordt het nachthok niet te warm?
- Is er voldoende frisse lucht?
- Is de bodem droog, maar niet kurkdroog en stoffig?
- Zijn werkzaamheden gepland buiten de heetste uren?

Tot slot

Hittestress is vaak makkelijker te voorkomen dan te herstellen. Een goed ingerichte volière, voldoende schaduw en vers water maken op warme dagen een enorm verschil. Wie zijn vogels goed observeert, ziet vaak al vroeg wanneer ze het moeilijk krijgen. En juist dat vroege ingrijpen voorkomt problemen.

Met dank aan Teun van de Braak